

<https://zamkidwory.forumoteka.pl/forum/literatura/budownictwo-zamkowe-na-ziemi-chelminskiej-od-xiii-do-xv/>

Cytat z pracy Bogusza Wasika. Fragment negujący odsadzki w Grudziądzu.

[...] W Bierzgłowie fundamenty mają odsadzki (il. 3), które zaobserwowano zarówno w kurtynie obwodowej, jak i w wewnętrznej ścianie budynku z I fazy. Zastosowanie ich należy uznać za nietypowe dla budownictwa zamkowego w Prusach. Na innych wczesnych zamkach (Toruń, Grudziądz) ich nie stosowano [...], przyp. 13. Autor powołał się na własną pracę 13 Por. B. Wasik, *Budownictwo zamkowe...*, s. 188; idem, *Zamki krzyżackie...*, s. 223.

Odsadzki w Grudziądzu

Fundament wieży Klimek. Zdjęcie z 2007 r., wykonane podczas badań archeologicznych dr. Antoniego J. Pawłowskiego. Zewnętrzne lico wykonane z cegły maszynowej na przełomie

Fundament wieży Kłimek. Zdjęcie z 2007 r., wykonane podczas badań archeologicznych dr. Antoniego J. Pawłowskiego. Zewnętrzne lico wykonane z cegły maszynowej na przełomie. Dr Antoni J. Pawłowski wskazał na zdjęciu calec. Fundament dochodzi do wysokości jego ramienia. Wg dr. A. J. Pawłowskiego fundament kamienny w wątku *opus incertum*.

Raport archeologiczny dr. Antoniego J. Pawłowskiego z badań fundamentu wieży Klimek.

<http://www.klimek.grudziadz.com.pl/pdf/pawlowski2007.pdf>

Odsadzka , stan z 13.06.2008 r.

Skrzydło południowe , część wschodnia. Stan w trakcie badań A. J. Pawłowskiego, czerwiec 2008 r. Odsadzka wewnętrzna. Widoczna klatka schodowa, którą B. Wasik „zamurował” na papierze w opracowaniach archeologicznych kilka lat później.

Wygląda na to, że w tym ok. 4, 5 grubości murze był ganek piwniczny.

Identyczne łożysko dla drewnianych schodów odkopali archeolodzy bydgoscy w 2014 r. po stronie zachodniej, jeszcze z zachowanymi drewnianymi schodami.

Widok na odsadzkę wewnętrzną. Stan jesienią 2008 r. w trakcie kontynuacji badań przez archeologów z UMK, po śmierci A. J. Pawłowskiego.

Odsadzka po stronie zewnętrznej. Służyła jako ganek do spiżarni. Do niej przylega dobudowana w latach 90. XIII w. kaplica zamkowa.

Niewątpliwie najświetniejsza jest odsadzka z kamieni w wątku grand appareil, w budynku gospodarczym przy ul. Spichrzowej 37.

